

ποικίλλει από 1 ως 3 μ., αν και σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να φτάσει πολύ περισσότερο, ακόμη και τα 20 μ. Κατά τον τρίτο χρόνο παίρνουμε τα πρώτα σταφύλια, αλλά οι ρίζες εξακολουθούν να διαμορφώνονται μέχρι τον 8^ο χρόνο. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να περιμένουμε μερικά χρόνια μέχρι η ποιότητα των σταφυλιών να σταθεροποιηθεί.

Εκείνο που επίσης δεν μπορούμε να δούμε, παρά μόνο κατά το κλάδεμα, όταν εκρέουν από τα σημεία τομής, είναι οι χυμοί που κυκλοφορούν μέσα στο κλήμα. Η παρουσία των χυμών είναι το πρώτο ορατό σημάδι έναρξης της δραστηριότητας μετά από τον χειμερινό λήθαργο.

Το κλήμα αποτελείται από τον **κορμό** και τους **βραχίονες (μπράτσα)**, που είναι κληματίδες οι οποίες έχουν γίνει χοντρό ξύλο. Πάνω στους βραχίονες υπάρχουν οι **κεφαλές**, που είναι επίσης τμήμα από παλιές κληματίδες. Την περίοδο της βλάστησης δημιουργούνται οι **βλαστοί**, οι οποίοι, ολοκληρώνοντας την ανάπτυξή τους, μετατρέπονται σε ξύλο (ξυλοποιούνται) και ονομάζονται **κληματίδες**.

Το κλήμα έχει μάτια διαφορετικών ειδών

Η διαφοροποίηση των ματιών του κλήματος αρχικά θα σας δημιουργήσει κάποια σύγχυση. Ακόμη και στα διάφορα σχετικά βιβλία παρατηρούνται κάποιες διαφορές στην ορολογία. Ωστόσο, σταδιακά, με την πρακτική παρατήρηση, η κατανόηση της λειτουργίας τους θα γίνεται πολύ εύκολα. Κάθε ποικιλία, όπως θα δούμε, έχει διαφορετική συμπεριφορά και η γνώση της είναι πολύ σημαντική για τον έλεγχο της καρποφορίας της.

Όταν αναπτύσσεται ο βλαστός, σχηματίζονται μάτια στους κόμβους, στη μασχάλη των φύλλων. Τότε, εμφανίζεται ένα μόνο εμφανές εξόγκωμα που καλύπτεται από δύο φύλλα που μοιάζουν με λέπια. Σταδιακά, τα δύο λέπια αποχωρίζονται και αποκαλύπτονται δύο μάτια. Το ένα (το πιο ογκώδες) ονομάζεται ταχυφυές και το άλλο λανθάνον. Το **θερινό μάτι (ταχυφυές)** αναπτύσσεται την ίδια χρονιά του σχηματισμού του και δίνει ένα βλαστό που ονομάζεται μεσοκάρδιος ή ταχυφυής και δεν έχει σταφύλια. Τα σημαντικότερα μάτια για την παραγωγή σταφυλιών είναι τα **χειμερινά μάτια (λανθάνοντα μάτια ή κοιμώμενα μάτια)**. Είναι εκείνα που δεν αναπτύσσονται τη χρονιά που εμφανίζονται, αλλά την επόμενη. Κάθε τέτοιο μάτι είναι σύνθετο, δηλαδή περιλαμβάνει τρία μάτια. Το περισσότερο ανεπτυγμένο είναι αυτό που θα αναπτυχθεί σε κύριο βλαστό. Από κάθε τέτοιο λανθάνον μάτι, την επομένη χρονιά,